

Haridusministeeriumi ja Looduskaitse Seltsi koostööst

Koolinoortes looduse- ja kodumaa-armastuse kasvatamisel 1960-1980ndatel aastatel.

(Mis aastal asutati Looduskaitse Selts?)

Meie ühiskonna järsk üleminek jäigale turumajandusele on toonud kaasa ümberhinnanguid ja muutusi ka koolinoorsoo kasvatuse alal. Siin on taunimist vääriva kõrval hakatud kas eitama või siis põhjendamatult vältima kõike seda, mis positiivset sügenes neil aastakümnetel ja mis väärivad meenutamist, hindamist ning edasiarendamistki uues olukorras. Üheks selliseks nähtuseks oli Haridusministeeriumi ja Looduskaitse Seltsi ning nende kohalike organite koostöö ning panus koolinoorte kasvatamisel ja õpetamiselgi.

Mõned näited selle kohta.

Koos Looduskaitse Seltsiga oli organiseeritud koolidevaheline **konkurss "Kaitseme loodust"**. (Milline oli selle juhend?) Sellest konkursist tehti igal aastal kokkuvõtteid, osavõtjate auhindamisega. Auhindamise zürri esimees oli harilikult Looduskaitse Seltsi esimees Jaan Eilart.

Haridusministeeriumi valdkonnas tegutses kolm **noorte loodussõprade maja** (Tallinnas, Tartus, Pärnus), mille tööd aitas Looduskaitse Selts sisustada ja suunata.

(Muide - need asutused olid juba varem loodud ja kandsid üleliiduselt tunnustatud nimetust "noorte naturalistide jaamad". Selline nimetus sai LKS heakskiitmisel "noorte loodussõprade majadeks" ümber nimetatud.)

Looduskaitse Seltsi poolt rajati ja sisustati kaks **looduse õppekeskust õpilastele** - Võrumaal Paganamaal ja Harjumaal Tuhalas(?).

Õpilastele korraldati neil aastail üle 200 **suvelaagri**, küll pioneeriküla mitmesuguste puhkelaagrite nimetuse all. Nende eest kandsid hoolt peamiselt ametiühingud ja komsomol. Neis laagrites pöörati suurt tähelepanu töökasvatusele, kodumaa ja looduse tundmaõppimisele. Laagrijuhtide ettevalmistuse kursustel esinesid looduskaitse tegelased, koduloolased. Haridustöötajad ja LKS aktivistid juhendasid sefluse korras neid Suvelaagreid. Kuigi need laagrid olid ideoloogiliselt teatud laadis "pealkirjastatud", ei välistanud see mingil määral laste kõlblast ja ökoloogilist kasvatust.

Looduskaitse Selts teostas ka **õpilasmalevate** suhtes loodusloolises ja koduloolises plaanis šeflust.

(Milles see konkreetselt seisnes? Kes olid šefid?)

Haridusministeerium koos Looduskaitse Seltsiga korraldas neil aastail **õpetajate suvekoole**, kus õpiti lähemalt tundma puid, taimi, maastiku-vorme,

aga ka koduloolist ja ajaloolist aspekti. Neid võtsid peamiselt osa algklasside õpetajad. Suvekooli hingeks ja peamiseks lektoriks oli Looduskaitse Seltsi esimees Jaan Eilart. (Mis aastail need toimusid?)

Endastmõistetavalt olid kõikide koolide juures oma kooliaiad. Neis tegid õpilased sihikindlalt tööd, õppisid loodust tundma ja selle ilu hindama. Toimusid rajoonilised ja ülevabariigilised kooliaedade ülevaatused - võistlused Looduskaitse Seltsi aktiivi osavõtul. Viimasel ajal on kooliaedade küsimus suuresti unarusse jäetud.

Uudsema vormina hakkasid 70ndail aastail levima koolimetskondade üksused. Neid oli ca 60-70 koolil. Peale selle oli koolide hooldada veel haljasalasid ja parke. Siin osutasid suurt abi metsamehed ja muidugi kooli bioloogia õpetajad. Nende juhendamisel tegid õpilased siin hooldustöid, valmistasid lindudele peaskaste, õppisid tundma puid, taimi, loomi.

Selleaegne haridusminister Ferdinand Eisen oli ka Eesti esperanto organisatsiooni esimees (koolipoisi ajast juba pärinev harrastus). Esperantistide suvised kokkutulekud, mis toimusid looduslähedastes kohtades, olid suuresti sisustatud ökoloogiliste probleemidega. Õpiti sealjuures tundma taimede, puude ja lindude nimesid eesti ja esperanto keeles, koostati vastavaid sõnastikke. Selles oli meile, esperantistidele alati nõumeheks LKS esimees Jaan Eilart. Loodetavasti jäi ka temale midagi esperantost külge (!)

Muidugi esines siis ka puudusi töös. Egas me kõigega rahul ei olnudki. Kuid tegutseti, otsiti lahendusi, neid leitiigi. Neist on jälgi veel praegugi järel. Vääriks ülevaatamist!

Ferdinand Eisen

24.novembril 1996

